

Силабус
навчальної дисципліни
Сучасні інформаційні технології
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Алексеева Ганна Миколаївна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fmkto/structure-fmkto/kaf-ktun/composition-ktun/alekseeva/
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	alekseeva@ukr.net
Графік консультацій	ПН 14.30-16.30 СБ 14.30-16.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	20	80	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: інформаційні технології, фінансова інформація, інформаційні системи, цифрові ресурси, фінансовий аналіз.

Мета та предмет курсу: формування у здобувачів освіти системного уявлення про можливості використання інформаційних технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування, ознайомлення з цифровими інструментами обробки фінансової інформації, інформаційними системами та базами даних, а також розвиток практичних навичок аналізу, інтерпретації та візуалізації даних у процесі прийняття фінансових рішень.

Предметом є вивчення та застосування новітніх інформаційних технологій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Дисципліна охоплює широкий спектр тематик – від базових принципів роботи з інформаційними

системами та цифровими ресурсами до використання інструментів обробки, аналізу та візуалізації фінансової інформації, а також вивчення сучасних цифрових підходів до управління фінансовими процесами та прийняття економічних рішень.

Компетентності та програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності :

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

СК06.Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Опанування дисципліною «Сучасні інформаційні технології» забезпечить програмні результати навчання (ПР) (за стандартом):

ПР08.Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР10.Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР12.Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Зміст курсу:

Тема 1. Соціальна інформатика: предмет та задачі курсу

Індустріальне, постіндустріальне, інформаційне суспільство. Критерії переходу суспільства до постіндустріального, інформаційного етапу розвитку. Закон експоненціального зростання обсягу знань. Еволюція соціальних систем, діаграма Парето. Інформатизація суспільства – визначення поняття. Інформатизація як єдність процесів комп'ютеризації, медіатизації та інтелектуалізації. Основні теоретико-методологічні підходи до інформатизації. Інформатизація та сталий розвиток.

Концепція інформатизації. Соціальна інформатика – визначення, предметне поле досліджень, методологічна роль у фінансовій сфері та економічній діяльності.

Тема 2. Семантичні основи соціальної інформатики. Інформологія – загальна теорія інформації

Інформація – поняття. Коротка характеристика теоретичних концепцій і підходів до вивчення закономірностей інформаційного обміну: теорія інформації К. Шеннона, кібернетичний підхід Н. Вінера, логіко-семантичний підхід, прагматична концепція, біхевіористська модель інформації, логіко-прагматична модель комунікації. Матерія, енергія, інформація, знання, зв'язок понять. Дані, інформація, знання – співвідношення понять. Формалізація знань: методи і прийоми, їх ефективність, порівняльний аналіз. Технологія, інформаційна технологія. Власне інформаційна технологія. Штучний інтелект, експертні системи – поняття та можливості використання у фінансовій діяльності та банківській сфері.

Тема 3. Соціальні комунікації: історія, сучасність, перспективи

Ресурсна та соціокультурна концепції інформаційного середовища як простору соціальних комунікацій. Типи обмінів у суспільстві. Матеріально-енергетичний та інформаційний обміни. Фази інформаційних обмінів у суспільстві. Усна, письмова, книжкова та цифрова фаза інформаційного обміну. Роль інформаційних технологій у розвитку фінансових комунікацій та економічної взаємодії. Системи штучного інтелекту, експертні системи – постановка задачі, підходи до її вирішення, області застосування у фінансовій сфері та економіці.

Тема 4. Інформаційні ресурси суспільства

Інформаційна криза початку 70-х років ХХ століття: передумови, зміст, прояви у соціальній практиці, наслідки. Інформаційний ресурс – визначення поняття. Основні проблеми досліджень у галузі інформаційних ресурсів суспільства. Знання як національне багатство. Проблема «витоку мізків». Форми матеріалізації інформаційних ресурсів суспільства, зокрема фінансових інформаційних ресурсів. Проблема «електронізації» інформаційних фондів. Автоматизовані інформаційні ресурси. Фактографічні бази даних, фінансові інформаційні системи та аналітичні бази даних.

Тема 5. Інформатизація суспільства: соціальні умови, передумови і наслідки

Технічний аспект соціальних передумов інформатизації. Передумови інформатизації в економічній, політичній, культурно-духовній і соціальній сферах суспільства. Вихідні умови й альтернативні варіанти розвитку процесу інформатизації. Вплив інформатизації на фінансову систему, діяльність фінансових установ та прийняття економічних рішень.

Методи навчання:

методи організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, навчальна дискусія), наочні (ілюстрації, презентації), практичні (розв'язування задач, виконання вправ) з використанням засобів дистанційного навчання (інтерактивні відеоконференції і консультації на платформі Zoom та месенджери (Telegram, Viber);

пояснювально-ілюстративний; частково-пошуковий (евристичний); проблемний виклад навчального матеріалу; індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, самостійна робота з науково-методичними джерелами та електронним навчально-методичним комплексом дисципліни.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять)

обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Навчальний курс передбачає лекційні і практичні заняття, самостійну та індивідуальну роботу здобувачів. За підсумками лекційних занять здобувачі мають підготувати відповідний конспект основних теоретичних питань навчального курсу. Практичні заняття передбачають усне опрацювання теоретичного матеріалу та дискусію за темою, а також розв'язування практичних задач. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому або електронному вигляді за визначеним шаблоном (формат MicrosoftWord або PowerPoint) та передбачає усне опитування здобувачів за певною темою та результатами самостійного розв'язування задач протягом заняття або на груповій/індивідуальній консультації. Для зручного опрацювання здобувачами змісту курсу передбачено використання навчально-методичних матеріалів, розташованих на платформі Moodle у відповідній вкладці сайту БДПУ.

У рамках курсу ми дотримуємося загальних політик використання штучного інтелекту в освітній, викладацькій та науковій діяльності, відповідно до законодавства України, включаючи закони "Про авторське право і суміжні права", "Про національну безпеку України", "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі", а також національну Концепцію розвитку штучного інтелекту. Регулятивні положення також враховують стратегічні розвідки інших навчальних закладів, наприклад, стратегію розвитку Бердянського державного педагогічного університету.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятої в Університеті (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf). Не допускається академічний плагіат, фальсифікація і фабрикація даних, списування; забороняється використання здобувачами освіти додаткових джерел інформації під час оцінювання навчальних

результатів (у тому числі засобами електронного зв'язку). Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

технічне (комп'ютер, проектор); програмне (PowerPoint, Excel, Word, Moodle); наочність (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

- індивідуальне опитування;
- поточне тестування;
- екзамен.

Система оцінювання та вимоги:

Поточне тестування та самостійна робота					Екзамен	Сума
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	50	100
10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX (з можливістю повторного складання)
1 – 34	F (з обов'язковим повторним вивченням OK)

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Пономаренко В. С., Золотарьова І. О., Бутова Р. К. Інформаційні системи в сучасному бізнесі: навчальний посібник. – 2011. – <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/2980>

2. Халатур С. М., Карамушка О. М., Качула С. В. Інформаційні технології у фінансах: навчальний посібник. – 2025. – <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/11881>
3. Тюрін О. В., Ахмеров О. Ю. Інформаційні системи і технології в обліку і фінансах: навчальний посібник. – 2022. – <https://dspace.onu.edu.ua/items/35c30e04-5267-47bc-9e2c-b44cfd1068e7>
4. Мельник С., Шевченко Н., Висоцька І. Банківська система: навчальний посібник у схемах і таблицях. – 2023. – <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/handle/123456789/6428>
5. Бутенко Т. А., Сирий В. М. Інформаційні системи та технології: навчальний посібник. – 2020. – <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/fl665c55-5486-4969-9dea-33781a4b3e23/content>

Допоміжна

6. Орехов М. О. Глобальна діджиталізація фінансової системи. – 2021. – <https://ir.kneu.edu.ua>
7. Береславська О. І., Вергелюк Ю. Ю. Новітні фінансові технології у банківській діяльності // 2024. – <https://www.researchgate.net>
8. Литвин А. В. Вплив фінансових технологій на розвиток банківської системи України. – 2024. – <https://reposit.nupp.edu.ua>
9. Юрчук Н. П. Інтернет-банкінг: переваги, недоліки та перспективи. – <https://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/3947.pdf>
10. Січко Т. В., Чвалюк А. С. ERP-системи в управлінні фінансами підприємства. – <https://socrates.vsau.org>
11. Поліщук Н. В., Грінберг Є. В. Моделювання фінансових процесів із використанням ІТ. – <https://socrates.vsau.org>
12. Гуменчук О. Є., Нагорний Я. В. Basics of Professional English for Finance, Banking and Insurance. – 2023. – <http://repo.ocsnau.net>
13. Денисюк В. О., Тищенко В. Є. Безпека в інформаційних системах фінансового сектору. – <https://socrates.vsau.org>
14. Черняк Н. І., Черномаз К. С. Інформаційні системи управління фінансами підприємств. – <https://socrates.vsau.org>
15. Матвеев Д. О. Цифровий профіль глобальної фінансової системи. – 2024.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Єдиний державний реєстр судових рішень – <https://reyestr.court.gov.ua>
3. Верховна Рада України (законодавство) – <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Судова влада України – <https://court.gov.ua>
5. Google Scholar – <https://scholar.google.com>
6. DOAJ – <https://doaj.org>
7. JSTOR – <https://www.jstor.org>

8. ScienceDirect – <https://www.sciencedirect.com>
9. SpringerLink – <https://link.springer.com>
10. HeinOnline (правова база) – <https://home.heinonline.org>
11. ResearchGate – <https://www.researchgate.net>
12. Academia.edu – <https://www.academia.edu>
13. ERIC – <https://eric.ed.gov>
14. SSRN (соціальні науки і право) – <https://www.ssrn.com>
15. OECD Data – <https://data.oecd.org>
16. World Bank Data – <https://data.worldbank.org>
17. Prometheus – <https://prometheus.org.ua>
18. Coursera – <https://www.coursera.org>
19. Internet Archive – <https://archive.org>
20. Europeana – <https://www.europeana.eu>